EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 26.6.2006
KOM(2006) 316 slutlig

GRÖNBOK

Det civila samhällets roll i narkotikapolitiken inom Europeiska unionen

(framlagt av kommissionen)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Bakgrund 5

2. Begreppet ”det civila samhället” och det civila samhällets roll i utformningen av narkotikapolitiken 6

3. Kommissionens samarbete hittills med det civila samhället 7

4. Unionens rättsliga och politiska ram i fråga om narkotika 7

5. Det civila samhällets aktörer på narkotikaområdet 8

6. Vägen framåt: olika möjligheter 9

6.1. Civilsamhällesforum om narkotika 9

6.2. Tematisk sammankoppling av befintliga nätverk 10

7. Slutsats 10

BILAGA - Exempel på samarbetet mellan kommissionen och det civila samhället 12

GRÖNBOK

Det civila samhällets roll i narkotikapolitiken inom Europeiska unionen

Syfte

De globala följderna av framställningen och förbrukningen av narkotika är ett av de allvarligaste problem som samhällena och statsmakterna ställs inför idag. Det tar sig uttryck i sjukdomar, brottslighet, korruption, politisk och social instabilitet och urholkande av många av de värden som vanliga människor tar för givna som beståndsdelar av ett värdigt och tryggt liv.

Europeiska unionens medlemsstater blir allt mer uppmärksamma på detta och i allt högre grad medvetna om att det krävs närmare samarbete om och bättre samordning av narkotikapolitiken för att de ska kunna garantera medborgarna den höga standard i fråga om säkerhet och hälsa som kännetecknar ett civiliserat samhälle och utan vilken Europeiska unionen skulle förlora den jordmån som den har sina rötter i, det europeiska civila samhället.

Syftet med denna grönbok är att utforska möjligheterna att knyta de som direkt berörs av narkotikaproblemet närmare till den politiska processen på EU-nivå i narkotikafrågor, vilket ligger i linje med EU:s handlingsplan mot narkotika för åren 2005–2008[1] och det europeiska öppenhetsinitiativet[2]. Genom grönboken inleds därför ett vittomfattande samråd om hur man ska kunna organisera en strukturerad, löpande dialog om narkotikaproblemet mellan kommissionen och det civila samhället och finna sätt att skapa ett mervärde genom konstruktiv rådgivning, med sikte på att på ett ändamålsenligt och hållbart sätt ställa de specifika erfarenheterna och kunskaperna i det civila samhället till förfogande i processen på EU-nivå för utformning av politiken. Det huvudsakliga målet på det här stadiet är att få in sådana synpunkter och förslag som har samband med EU:s handlingsplaner mot narkotika.

I grönboken redogörs för situationen idag och föreslås olika möjligheter för framtiden. Kommissionen uppmanar alla berörda parter att inkomma med synpunkter och förslag till följande adress, senast den **30 september 2006**:

Europeiska kommissionen

Generaldirektoratet för rättvisa, frihet och säkerhet

Enhet C2 (Samordning av kampen mot narkotika)

LX 46 1/88 - B-1049 Bryssel, Belgium

E-post: JLS-drugspolicy@cec.eu.int

Fax: (32-2) 295 32 05

[1] EUT C 168, 8.7.2005.
[2] KOM(2006) 194 slutlig.

Inkomna bidrag kommer att offentliggöras på kommissionens webbplats på originalspråk och med nämnande av skribentens namn, såvida denne inte särskilt anger att han eller hon önskar vara anonym eller begär att hela bidraget ska behandlas som konfidentiellt. Kommissionen kommer att utarbeta en rapport om de bidrag som den fått in och föreslå olika sätt att gå vidare. Rapporten och förslagen kommer också att offentliggöras på kommissionens webbplats.

1. BAKGRUND

Narkotikarelaterade hälsorisker och sociala risker samt narkotikarelaterad brottslighet är angelägenheter som i hög grad oroar allmänheten. Opinionsundersökningar visar att narkotika ses som en mycket viktig fråga för EU[3]. Som ett svar på detta har EU alltsedan 1990-talet utarbetat strategier mot narkotika och handlingsplaner för att genomföra dessa. Den nuvarande strategin mot narkotika gäller perioden 2005–2012[4]. Den omsätts för närvarande genom handlingsplanen för åren 2005–2008. Kommissionen kommer att årligen granska framstegen i genomförandet av planen och göra en slutlig utvärdering av denna innan den lägger fram ett förslag till ny handlingsplan, för åren 2009–2012.

EU-strategin återspeglar de grundläggande principerna för den europeiska modellen i fråga om narkotikabekämpning: ett balanserat och tvärvetenskapligt integrerat upplägg där åtgärder för att minska tillgången och åtgärder för att minska efterfrågan på narkotika anses stödja varandra och vara lika viktiga. Strategin är en integrerad del av Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen[5]. Syftena med strategin är bl.a. att uppnå en hög nivå av hälsoskydd och social sammanhållning och säkerställa en hög säkerhetsnivå för allmänheten.

I EU:s handlingsplan mot narkotika för åren 2005–2008 anges som mål att det civila samhällets deltagande ska öka. Kommissionen ska enligt planen utfärda en grönbok om olika sätt att uppnå ett effektivt samarbete med det civila samhället[6].

Under utarbetandet av handlingsplanen för åren 2005–2008 hölls ett informellt samråd via en särskild webbplats. Kommissionen förband sig i sina slutsatser om samrådet att strukturera samarbetet med det civila samhället på narkotikaområdet i syfte att trygga ett hållbart utbyte av åsikter, erfarenheter och ”bästa praxis” mellan de olika aktörerna och göra det möjligt för dessa att lämna bidrag och feedback i narkotikafrågor på EU-nivå[7].

Europaparlamentet efterlyste i sin rekommendation rörande EU:s strategi mot narkotika för åren 2005–2012 ett mer aktivt deltagande av det civila samhället, icke-statliga organisationer, frivilligsektorn och allmänheten – inbegripet narkotikaanvändare – i sökandet efter lösningar på narkotikarelaterade problem[8]. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) har också betonat vikten av ett aktivt deltagande från det civila samhällets sida.

Kommissionen anordnade i januari 2006 en konferens där mer än etthundra företrädare för det civila samhället möttes för att utforska möjligheterna att i högre grad involvera medborgarorganisationer i de olika dimensionerna av narkotikapolitiken på EU-nivå. De viktigaste resultaten av diskussionerna var att konferensdeltagarna enades om att detta förutsätter ett forum med tillräckliga resurser och att ett sådant forum verkligen måste vara representativt för de människor och organisationer på vars vägnar det uttalar sig. De var emellertid också överens om att det är svårt att fastställa ett sådant forums representativitet.

---

3 http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/eb63/eb63_en.pdf
4 Cordrogue 77, 22.11.2004.
5 EUT C 53, 3.3.2005.
6 Se mål 3 åtgärd 1 i handlingsplanen.
7 http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/drugs/summary_contributions_en.pdf
8 Europaparlamentets rekommendation till rådet och Europeiska rådet rörande EU:s strategi mot narkotika 2005–2012 (2004/2221(INI)).

Deltagarna uttalade sig också för ett utökat deltagande från det civila samhällets sida i övervakningen av genomförandet av EU:s handlingsplan mot narkotika och i fastställandet av prioriteter för framtiden[9].

I det ändrade förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande för perioden 2007–2013 av det särskilda programmet ”Förebyggande av narkotikamissbruk och information”[10] anges som mål att det det civila samhället ska engageras i genomförande och utveckling av EU:s handlingsplaner mot narkotika.

2. BEGREPPET ”DET CIVILA SAMHÄLLET” OCH DET CIVILA SAMHÄLLETS ROLL I UTFORMNINGEN AV NARKOTIKAPOLITIKEN

Det finns ingen allmänt vedertagen definition av begreppet ”det civila samhället”. Kommissionen har ofta använt begreppet för att hänvisa till ett stort antal olika typer av organisationer som representerar sociala och ekonomiska aktörer. För det ämne som behandlas i denna grönbok tar kommissionen emellertid fasta på en snävare definition, nämligen den som rådets övergripande arbetsgrupp för narkotikafrågor föreslog i sin diskussion om ämnet i september 2005: de sammanslutningar och enskilda individer – inbegripet icke-statliga organisationer, frivilligorganisationer och samfundsorganisationer – som verkar i utrymmet mellan staten och marknaden[11]. Det är viktigt att notera att definitionen även omfattar enskilda individer som gör ett betydande åtagande gentemot eller lämnar ett viktigt bidrag till samhället på ett visst område.

Medlemsstaterna är de viktigaste aktörerna när det gäller att främja eller kanalisera det civila samhällets deltagande, men EU-nivån ses i allt större utsträckning som väsentlig. Händelser under senare tid har tydligt visat att deltagande från de europeiska medborgarnas sida är av avgörande betydelse för EU:s effektivitet och helt enkelt för att EU ska accepteras[12]. De huvudsakliga syftena med att involvera det civila samhället är

- att understödja utformningen och genomförandet av politiken genom praktisk rådgivning,
- att sörja för ett effektivt tvåvägsflöde av information, och
- att främja arbete i nätverk civilsamhällesorganisationer emellan.

Medborgarnas deltagande kan äga rum i olika stadier i processen för utformning av politiken. Genom deltagande från det civila samhällets sida kan beslutsfattarnas legitimitet och ansvarsskyldighet stärkas, informationsflödet förbättras och alla de som berörs av politiken men inte hörs ges en röst.

---

9 http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/information_dossiers/drugs_conference_06/index_en.htm
10 KOM(2006) 230 slutlig, 24.5.2006.
11 Cordrogue 80, 30.11.2005.
12 KOM(2006) 35 slutlig.

3. KOMMISSIONENS SAMARBETE HITTILLS MED DET CIVILA SAMHÄLLET

Stärkandet av samarbetet med det civila samhället ingår som en del i utvecklingen av styrelseformerna i EU och ansträngningarna att föra Europa närmare medborgarna[13]. Reglerna för detta samarbete finns angivna i flera kommissionsdokument.

Kommissionens hållning visavi det civila samhället och andra intressegrupper redovisades officiellt för första gången i ett meddelande från 1992[14] (En öppen och strukturerad dialog mellan kommissionen och intressegrupper), där öppenhet och lika behandling angavs som vägledande principer för sådana förbindelser. Under senare år har kommissionen vidareutvecklat sin politik i fråga om civilsamhällesorganisationers och andra berörda parters deltagande, särskilt i vitboken om styrelseformerna i EU och meddelandet om allmänna principer och miniminormer för kommissionens samråd med berörda parter.

Med de strategiska målen för 2005–2009, varav ett är att möjligheterna ska utvidgas för berörda parter att delta aktivt i utformningen av EU:s politik, lanserade kommissionen ”Ett partnerskap för Europas förnyelse”[15]. Kommissionen betonade i detta sammanhang särskilt att ”en naturlig del av partnerskapsidén är samråd och deltagande”.

Anm.: I bilagan finns exempel på hur samarbetet mellan det civila samhället och kommissionen på vissa områden är strukturerat.

4. UNIONENS RÄTTSLIGA OCH POLITISKA RAM I FRÅGA OM NARKOTIKA

Även om det inte finns någon gemensam europeisk narkotikapolitik, såsom det t.ex. finns en gemensam jordbrukspolitik, har det med tiden visat sig att de allvarliga och komplicerade narkotikafrågorna inte kan hanteras av medlemsstaterna själva, utan kräver ett effektivt samarbete på EU-nivå. Därför har EU utvecklat ett gemensamt angreppssätt genom EU:s strategi mot narkotika och genom handlingsplaner på EU-nivå. Dessutom ger vissa bestämmelser i fördragen en stabil grund för åtgärder på EU-nivå som ett komplement till vad som görs på nationell nivå.

Den rättsliga ram som fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen[16] (EG-fördraget) ger gemenskapen befogenheter att spela en betydande roll i fråga om narkotika, på områden såsom penningtvätt, handel med narkotikaprekursorer och skydd för folkhälsan. På folkhälsoområdet kompletterar gemenskapen medlemsstaternas insatser för att minska narkotikarelaterade hälsoskador, inklusive upplysning och förebyggande verksamhet. Såsom exempel på gemenskapsrättsakter kan nämnas ett direktiv om åtgärder för att förhindra penningtvätt, grundat på artikel 57 i EG-fördraget, en förordning om narkotikaprekursorer, grundad på artikel 95 i EG-fördraget, och en rådsrekommendation om förebyggande och begränsning av hälsorelaterade skador i samband med narkotikamissbruk, grundad på artikel 152 i EG-fördraget. Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (ECNN) är ett gemenskapsorgan som inrättats på grundval av EG-fördraget.

---

13 KOM(2001) 428 slutlig.
14 EGT C 63, 5.3.1993.
15 KOM(2005) 12 slutlig.
16 http://europa.eu.int/eur-lex/lex/sv/treaties/index.htm (texten till EG-fördraget och andra fördrag).

I avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) finns bestämmelser om utbyggnad av samarbetet för att skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, bl.a. om åtgärder i fråga om narkotika. Det rör sig här om områden med delad behörighet, där såväl kommissionen som medlemsstaterna har rätt att ta initiativ. Såsom exempel på EU-rättsakter kan nämnas ett rambeslut[17] rörande olaglig narkotikahandel, grundat på artiklarna 31 och 34 i EU-fördraget, och ett beslut[18] rörande nya psykoaktiva ämnen, grundat på artiklarna 29, 31 och 34 i EU-fördraget.

5. DET CIVILA SAMHÄLLETS AKTÖRER PÅ NARKOTIKAOMRÅDET

Denna grönbok utgör det första försöket att strukturera dialogen med europeiska civilsamhällesorganisationer på narkotikaområdet. Det finns många skäl för att i högre grad involvera det civila samhället i processen för planering, genomförande och utvärdering av narkotikapolitiken. Samråd och dialog med det civila samhällets aktörer och andra aktörer under fasen för utformning av politiken bidrar till att förbättra politiken och stärka aktörernas engagemang. Det civila samhället ser ofta på EU som en avlägsen entitet. Dess aktörer saknar dessutom ofta sådan infrastruktur och sådana kunskaper som behövs för att de ska kunna vara aktiva på europeisk nivå. Det civila samhället har trots det ofta ett betydande ansvar för genomförandet på lokal nivå av den typ av åtgärder som tas upp i EU:s handlingsplan mot narkotika, särskilt när det gäller att uppnå målen i fråga om förebyggande insatser och om behandling och rehabilitering av narkotikaanvändare. Det civila samhället fungerar antingen som tillhandahållare av tjänster eller som företrädare för de intressen som de människor som arbetar på dessa områden har. Icke-statliga organisationer och olika typer av frivilligsammanslutningar är ofta bra på att utveckla innovativa tillvägagångssätt som grundar sig på en realistisk bild av vad som verkligen behövs. Många civilsamhällesorganisationer arbetar med de mest utsatta grupperna som berörs av narkotikaproblemet.

Det civila samhällets aktörer varierar i hög grad från ett område till ett annat. Dessa olikheter bör beaktas vid uppbyggnaden av strukturer för samråd med det civila samhället på europeisk nivå, men de måste vägas mot behovet av en effektiv och organiserad debatt. Det civila samhället på narkotikaområdet är ofta uppdelat efter filosofiska, ideologiska, moraliska och vetenskapliga skiljelinjer, och varje steg för att involvera det civila samhället på europeisk nivå innebär att det måste avgöras vilka aktörer som ska inkluderas i processen och vilken typ av bidrag aktörerna förväntas ge. Det framgick tydligt av konferensen i januari 2006 med det civila samhället i EU att det ännu inte finns något klart svar på någon av dessa frågor.

Det finns också grupper och sammanslutningar som understöder eller företräder narkotikaanvändare och deras familjer och som trots att deras arbete inte direkt eller i första hand har med narkotikapolitiken att göra kan ge ett värdefullt bidrag till en dialog, och samma sak gäller många andra civilsamhällesaktörer vars arbete inte direkt eller i första hand har med narkotikapolitiken att göra. Detta är fallet t.ex. i fråga om hiv/aids.

Det är vanligast att civilsamhällesorganisationer är involverade i åtgärder för att minska efterfrågan på narkotika, men deras roll i åtgärder för att minska tillgången bör inte underskattas (t.ex. när det gäller att ta itu med lokala narkotikamarknader). Många

---

17 Rådets rambeslut 2004/757/RIF av den 25 oktober 2004 om minimibestämmelser för brottsrekvisit och påföljder för olaglig narkotikahandel (EUT L 335, 11.11.2004).

18 Rådets beslut 2005/387/RIF av den 10 maj 2005 om informationsutbyte, riskbedömning och kontroll avseende nya psykoaktiva ämnen (EUT L 127, 20.5.2005).

civilsamhällesorganisationer har också förvärvat stor erfarenhet av arbete på narkotikaområdet i andra länder, inom ramen för biståndsoch utvecklingsarbete.

6. VÄGEN FRAMÅT: OLIKA MÖJLIGHETER

Detta avsnitt grundar sig på den feedback som kommissionen fick när den höll ett informellt samråd med det civila samhället i samband med utarbetandet av denna grönbok och på slutsatserna från konferensen i januari 2006 med det civila samhället. Det dominerande önskemålet från det civila samhällets sida såväl vid samrådet som vid konferensen var att en permanent, strukturerad dialog skulle upprättas med kommissionen.

Kommissionen lägger härmed för ett offentligt samråd fram två möjligheter att organisera en sådan dialog: 1) ett civilsamhällesforum om narkotika och 2) en tematisk sammankoppling av befintliga nätverk.

6.1. Civilsamhällesforum om narkotika

Ett civilsamhällesforum skulle utgöra en brett upplagd plattform för en strukturerad dialog. För att få ett forum som är hanterligt och frambringar operativa resultat skulle det dock vara nödvändigt att begränsa antalet medlemmar. Målet är inte att skapa en civilsamhällesförsamling som tjänar som en plattform för olika ideologier, utan att skapa ett praktiskt instrument för att understödja utformningen och genomförandet av politiken genom praktisk rådgivning.

Forumet skulle inte utgöra en formell struktur inom kommissionen, utan en plattform för regelbundna informella samråd. Temana för diskussionerna skulle i huvudsak bestämmas av EU:s handlingsplan, men andra teman av allmänt intresse på narkotikaområdet skulle inte uteslutas. Forumet skulle inte ersätta eller kopiera den befintliga debatten mellan det civila samhället och de styrande på nationell eller lokal nivå. Betoningen skulle ligga på att skapa ett europeiskt mervärde.

Representationen för olika aktörer och olika politiska alternativ bör vara balanserad, för att undvika ensidiga åsikter.

Ordförandeskapet i forumet skulle innehas av kommissionen, som också skulle ha ansvar för vissa praktiska aspekter och för att trygga kontinuiteten i arbetet.

Medlemskap i forumet skulle gälla för en viss tid. Organisationer som önskar delta skulle behöva uppfylla ett antal kriterier för att kunna komma i fråga för deltagande, bl.a. följande:

- Organisationen måste *utgöra en del av det civila samhället* så som detta defineras i avsnitt 2.

- Organisationen måste ha sin huvudsakliga verksamhetsbas i en EU-medlemsstat eller ett kandidatland. Organisationer från länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken får också delta när så är lämpligt.

- Organisationer som är uppbyggda i form av transnationella nätverk som omfattar ett flertal medlemsstater eller kandidatländer kommer att prioriteras.

- Organisationen måste ha narkotikarelaterad verksamhet som kärnverksamhet. Organisationer som täcker olika aspekter (t.ex. behandling, förebyggande insatser) kommer att väljas ut, i syfte att sörja för en bred täckning av narkotikaproblemet.

- *Trovärdighet*. Organisationen måste kunna styrka sina meriter.

- *Representativitet*. Organisationen måste erkänt vara i stånd att tala för de personer som den säger sig representera.

Inom ramen för dessa kriterier skulle kommissionen, efter det att den analyserat reaktionerna på denna grönbok och offentliggjort en rapport, välja ut medlemmar till forumet på grundval av en öppen uppmaning till intresseanmälan.

6.2. Tematisk sammankoppling av befintliga nätverk

Som ett alternativ till inrättandet av ett civilsamhällesforum om narkotika, eller utöver inrättandet av ett sådant forum, skulle de tematiska kopplingarna mellan de många olika nätverk som är aktiva i narkotikafrågor i Europa kunna förstärkas. Dessa nätverk är ofta mycket effektiva när det gäller utbyte av bästa praxis och erfarenheter mellan medlemmarna i ett nätverk, men samtidigt finns det ofta utrymme för förbättringar när det gäller spridning av information utanför nätverket och feedback till kommissionen.

Att bygga upp ett samarbete genom att koppla samman nätverk inom ramen för gemensamma teman skulle kunna utgöra ett informellt, enkelt och kostnadseffektivt sätt att strukturera informationsflödena och möjliggöra ett mer effektivt samråd med det civila samhället.

En av uppgifterna för de tematiska nätverken skulle vara att bistå kommissionen – och även de andra europeiska institutionerna samt medlemsstaterna – i frågor där särskilda erfarenheter eller särskild sakkunskap krävs, på de områden där dessa nätverk skulle kunna tillföra ett mervärde. Under förutsättning att de anses som representativa, skulle de också kunna fungera som ”kontaktpunkt” för kommissionen. Sådana kontaktpunkter skulle också kunna arbeta tillsammans med kommissionen för att identifiera möjliga källor till finansiering från gemenskapen och sprida information om detta till medlemmarna i de tematiska nätverken.

Området behandling för narkotikamissbrukare skulle kunna tjäna som ett praktiskt exempel på hur nätverk kan kopplas samman tematiskt: så skulle t.ex. europeiska nätverk som ägnar sig åt frågor som rör behandlingshem eller substitutionsbehandling samt personal inom missbrukarvården kunna kopplas samman för att diskutera ett civilsamhällesbaserat upplägg för förbättring av tillgången till och kvaliteten på vård och behandling samt bästa praxis (jfr. mål 12 i EU:s handlingsplan). Diskussionerna skulle kunna ta olika former (åsiktsutbyten via Internet, möten, etc.).

7. SLUTSATS

I enlighet med EU:s handlingsplan mot narkotika skisseras i denna grönbok olika sätt att uppnå ett mer effektivt samarbete med det civila samhället: olika möjligheter som måste beaktas i samband med upprättandet av en mer permanent och strukturerad dialog om narkotikapolitiken mellan kommissionen och det civila samhället läggs fram och möjliga lösningar föreslås.

(1) Kommissionen önskar få in synpunkter och idéer om utveckling av dialogen mellan kommissionen och det civila samhället på narkotikaområdet, och särskilt svar på följande frågor:

(2) Vilka är enligt er uppfattning fördelarna med, mervärdet av och nackdelarna med det civilsamhällesforum om narkotika som föreslås i denna grönbok? Godtar ni grunddragen i förslaget?

(3) Vilka är enligt er uppfattning fördelarna med, mervärdet av och nackdelarna med den tematisk sammankoppling av befintliga nätverk som skisseras i denna grönbok, och på vilka tematiska områden kan en sådan sammankoppling enligt er uppfattning komma i fråga? Godtar ni grunddragen i förslaget?

(4) Ser ni civilsamhällesforumet och den tematiska sammankopplingen av befintliga nätverk som komplement eller alternativ till varandra? Lämna synpunkter på hur arrangemangen skulle kunna fungera i de båda fallen.

(5) Anser ni att något av exemplen på samrådsförfaranden i bilagan är särskilt relevant som grund för strukturering av dialogen om narkotikafrågor, och i så fall varför?

(6) Skulle ni föredra ett alternativ som inte tas upp i denna grönbok, och i så fall varför? Om ja, ange vilket.

(7) Skulle er organisation vara villig att delta i en strukturerad dialog med Europeiska kommissionen?

BILAGA

Exempel på samarbetet mellan kommissionen och det civila samhället

Kommissionen håller sedan lång tid tillbaka samråd och dialoger med det civila samhället och har utvecklat många olika sätt att göra det. Nedan ges några exempel på hur sådana dialoger är strukturerade. Kommissionen välkomnar synpunkter på huruvida nuvarande praxis på olika områden kan vara relevant när det gäller att strukturera dialogen om narkotikarelaterade frågor.

1. Samråd via Internet

I samband med att kommissionen antog sina miniminormer för samråd med berörda parter i syfte att sörja för att dessa konsulteras på ett öppet och samstämmigt vis inrättade den en portal på Internet med benämningen ”Din röst i Europa”[19]. Denna webbplats används för samråd och diskussioner om europeisk politik på olika områden och ger allmänheten möjlighet att lämna bidrag och feedback till kommissionen och att anmäla sig för att få information om kommande samråd och diskussioner.

2. Samråd med parter som anmält sig för att delta i samråden

Generaldirektoratet för handel använder sig av en modell där samråd via Internet kombineras med samråd med vissa berörda parter som anmält sig för att delta i dessa. Denna process inleddes 1998 och dialogen står öppen för ideella civilsamhällesorganisationer i EU och kandidatländerna. Syftena med dialogen är att få till stånd brett upplagda samråd om handelspolitiska frågor, bemöta olika farhågor, förbättra utformningen av handelspolitiken och öka insynen.

Deltagarna måste registrera sig i en särskild databas, som även används för att kommunicera med dem.

3. Representativa civilsamhällesnätverk

Som en del av gemenskapens åtgärdsprogram för att främja ett aktivt europeiskt medborgarskap stöder Generaldirektoratet för utbildning och kultur en rad civilsamhällesorganisationer som arbetar med att öka medborgarnas engagemang för den europeiska integrationen. Bland dessa organisationer återfinns icke-statliga organisationer, plattformar, nätverk, fackföreningar, tankesmedjor, sammanslutningar och förbund av allmänt europeiskt intresse. I detta sammanhang har kommissionen upprättat ett informellt nätverk på EU-nivå och organiserar regelbundna möten för att diskutera de viktigaste frågorna på området för aktivt samhällsengagemang. Tanken med dessa möten är att få information och idéer i syfte att utveckla en mer strukturerad konsekvensanalys av alla de insatser som görs på de berörda områdena. De fyller även funktionen av diskussionsforum där viktiga frågor av övergripande natur kan tas upp.

Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter har ansvaret för kontakterna med en plattform för europeiska icke-statliga organisationer på det sociala området som inrättades 1995, då en grupp icke-statliga organisationer organiserade ett forum

---

[19] http://europa.eu.int/yourvoice/index_sv.htm

för att diskutera grönboken om europeisk arbetsmarknads- och socialpolitik. Detta samarbete fortsatte på informell basis och gav upphov till gemensamma ståndpunkter rörande förslaget om ett europeiskt socialpolitiskt forum.

Gruppen har nu 39 medlemsorganisationer från det sociala området. Den för via sina medlemmar samman mer än 1 700 organisationer, sammanslutningar och andra frivilligorgan på lokal, regional, nationell och europeisk nivå som representerar ett brett spektrum av det civila samhället.

4. En kombination av forum på två nivåer

4.1. EU:s hälsopolitiska forum och det öppna forumet

Folkhälsofrågor diskuteras på två nivåer med det civila samhället, i EU:s hälsopolitiska forum och i det öppna forumet.

EU:s hälsopolitiska forum är resultatet av ett samråd som kommissionen anordnade efter offentliggörandet av dess meddelande om en hälsovårdsstrategi för Europeiska gemenskapen och dess förslag om ett program för gemenskapsåtgärder på folkhälsoområdet[20]. Syftet med det hälsopolitiska forumet är att sammanföra europeiska paraplyorganisationer som representerar intressegrupper på hälsoområdet för att se till att EU:s hälsostrategi är överskådlig och svarar mot allmänhetens behov. Forumet sammanträder två gånger om året i Bryssel. Meningen är att fyra grupper av organisationer ska vara representerade i forumet:

1. Icke-statliga folkhälsoorganisationer och patientorganisationer.

2. Organisationer som representerar vårdpersonal och deras fackföreningar.

3. Hälso- och sjukvårdsinrättningar och försäkringskassor.

4. Företag med särskilt intresse av hälsofrågor.

Forumet har för närvarande 50 europeiska medlemsorganisationer. Dessa har medlemmar i samtliga EU-medlemsstater eller i de flesta av dem. Icke-medlemsorganisationer som är intresserade av forumets arbete kan på begäran tas med i en databas för organisationer som hålls underrättade om forumets verksamhet (genom protokoll, samråd, etc.).

Genom det öppna forumet involveras, i form av ett evenemang som består av en konferens och en utställning, ett större antal intressegrupper som huvudsakligen är verksamma på nationell nivå i det hälsopolitiska forumets arbete. Målet med det öppna forumet är att tillhandahålla en plattform för nätverksarbete och utbyte av idéer och att involvera i synnerhet sådana grupper och organisationer som vanligtvis inte tar del i utformningen av politiken i EU. Det öppna forumet anordnades för andra gången i november 2005. Antalet deltagare var ungefär 370.

4.2. Hiv/aids-tankesmedjan och civilsamhällesforumet för hiv/aids-frågor

Kommissionen har inrättat en samordningsstruktur som ska hjälpa till i samband med utformningen och genomförandet av politiska åtgärder beträffande hiv/aids i Europa. Det rör

[20] KOM(2000) 285 slutlig.

sig särskilt om hiv/aids-tankesmedjan (*HIV/AIDS Think Tank*) och civilsamhällesforumet för hiv/aids-frågor.

I tankesmedjan ingår företrädare för medlemsstaterna, kandidatländerna och EES-länderna. Dessutom bjuds företrädare för det civila samhället, berörda internationella organisationer, Vitryssland, Moldavien, Ryssland, Schweiz, Österrike och Ukraina in som observatörer.

I civilsamhällesforumet för hiv/aids-frågor deltar 30 civilsamhällesorganisationer från hela Europa. Forumet har till uppgift att bygga ut de informella samråden med det civila samhället, ge råd och identifiera viktiga frågor i hiv/aids-politiken genom att lämna synpunkter på förslag, verksamheter och prioriteter inom ramen för programmet på folkhälsoområdet. Forumet utgör inte en formell struktur inom kommissionen, men denna anordnar mötena och står för resekostnaderna. Medlemmarna i forumet väljs ut av kommissionen, på grundval av ansökningar om medlemskap.

Deltagarna måste vara civilsamhällesorganisationer som i huvudsak verkar på hiv/aids-området, antingen patientorganisationer, icke-statliga organisationer som arbetar med drabbade personer eller europeiska nätverk. De måste ha tillräckligt stor närvaro på fältet och goda förbindelser med andra lokala organisationer, så att de kan ge en god bild av läget i det berörda landet och fungera som ”kontaktpunkt” för landet i fråga[21].

[21] http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/ehf/library